

Αλλεργικά τεστ

Οι αλλεργιολογικές δερματικές δοκιμασίες ή αλλεργικά τεστ είναι ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία που έχει ο αλλεργιολόγος για τη διάγνωση των αλλεργικών αντιδράσεων.

Τα αλλεργικά τεστ είναι τριών τύπων: οι **δοκιμασίες νυγμού**, (prick test) οι **ενδοδερμικές δοκιμασίες** και οι **δοκιμασίες επικόλλησης (patch test)**.

Στόχος των αλλεργικών τεστ είναι η αναγνώριση του ειδικού αλλεργιογόνου που προκαλεί τα συμπτώματα του ασθενούς.

1) Οι **δοκιμασίες νυγμού (prick tests)** χρησιμοποιούνται για τη διάγνωση των άμεσων αλλεργικών αντιδράσεων, δηλαδή εκείνων που αναπτύσσονται γρήγορα μετά από την επαφή με το αλλεργιογόνο. Παράδειγμα άμεσων αλλεργικών αντιδράσεων αποτελούν η **αλλεργική ρινίτιδα**, το **αλλεργικό άσθμα**, η **τροφική αλλεργία**, οι **αντιδράσεις σε αντιβιοτικά** και σε **τσιμπήματα εντόμων**.

Το prick test έχει πολλά πλεονεκτήματα:

- είναι ασφαλές
- ανώδυνο
- εύκολο στη διενέργεια και την ερμηνεία του
- δίνει άμεσα αποτελέσματα για έναν μεγάλο αριθμό αλλεργιογόνων
- είναι ανέξοδο σε σχέση με τις αιματολογικές εξετάσεις
- μπορεί να διενεργηθεί σε οποιαδήποτε ηλικία.

Η επιλογή των αλλεργιογόνων που ελέγχονται πρέπει να βασίζεται στην κλινική εικόνα και το ιατρικό ιστορικό, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η διασταυρούμενη αλλεργία μεταξύ γύρης και τροφίμων, καθώς και μεταξύ ορισμένων τροφίμων.

Η δερματική δοκιμασία νυγμού βασίζεται στη διείσδυση μέσω της επιδερμίδας, μιας μικρής ποσότητας του εκχυλίσματος αλλεργιογόνου, που διαθέτει βιολογική δραστηριότητα επαρκή για να προκαλέσει μια συγκεκριμένη και μετρήσιμη αντίδραση. Για τη διείσδυση χρησιμοποιούνται ειδικές μεταλλικές λανσέτες μίας χρήσεως και σχεδιασμένες έτσι ώστε να αποφευχθεί μεγαλύτερη από την απαραίτητη διείσδυση του αλλεργιογόνου. Τα τεστ διενεργούνται συνήθως στο αντιβράχιο 5 cm περίπου πάνω από τον καρπό και είναι αναίμακτα. Το δέρμα δεν πρέπει να έχει απολυμανθεί προηγουμένως και δεν πρέπει να έχουν χορηγηθεί τοπικά σκευάσματα (κορτικοστεροειδή, αντισταμινικά).

Η ελάχιστη απόσταση μεταξύ των εκχυλισμάτων θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 3 cm, αλλιώς το θετικό αποτέλεσμα ενός τεστ μπορεί να επηρεάσει την έκβαση ενός γειτονικού αλλεργιογόνου.

Είναι επίσης απαραίτητο να χρησιμοποιηθεί ένας αρνητικός έλεγχος, και ένας θετικός έλεγχος (ισταμίνη 10 ng / ml) ώστε να αποκλεισθεί δερμογραφισμός ή υποαντιδραστικότητα δέρματος.

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, το τεστ σε ένα αλλεργιογόνο θεωρείται θετικό όταν προκαλεί πομφό που έχει διάμετρο τουλάχιστον 3 mm. Τα αλλεργικά τεστ δεν μπορούν να εκτελεστούν, ή να ερμηνευθούν σωστά σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως:

- κατά τη διάρκεια θεραπείας με αντισταμινικά από το στόμα

- μακροχρόνια χορήγηση κορτικοστεροειδών τοπικά ή από το στόμα
- η παρουσία βλαβών του δέρματος στην περιοχή της δοκιμασίας (δερμογραφισμός, κνίδωση, δερματίτιδα, βλάβες από το ξύσιμο).

2) Οι ενδοδερμικές δοκιμασίες χρησιμοποιούνται κυρίως στη **φαρμακευτική αλλεργία** και στην **αλλεργία στα υμενόπτερα**. Συνίστανται στη χορήγηση μικρής ποσότητας αλλεργιογόνου ενδοδερμικά όπως γίνεται και στη δοκιμασία για φυματίωση (Mantoux).

3) Οι **δοκιμασίες επικόλλησης (patch-test)** είναι ένα απαραίτητο εργαλείο για τη διάγνωση της αλλεργίας σε μέταλλα, αρώματα, χρωστικές και άλλες χημικές ουσίες που προκαλούν αλλεργική δερματίτιδα εξ επαφής. Συνίσταται στην εφαρμογή στην πλάτη του ασθενούς μιας σειράς δίσκων εμποτισμένων με μικρές ποσότητες των ουσιών που θέλουμε να ελέγξουμε. Αυτές οι ουσίες, που ονομάζονται απτένια, παραμένουν σε επαφή με το δέρμα για 48 ώρες και στη συνέχεια αφαιρούνται. Η ανάγνωση των αποτελεσμάτων γίνεται στις 48 και τις 72 ώρες από την τοποθέτηση. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος σοβαρής αντίδρασης κατά τη διάρκεια της δοκιμής. Ο ασθενής μπορεί να πάει με ασφάλεια στο σπίτι ή στη δουλειά, μετά την τοποθέτηση του patch test.

Για την επιτυχία της δοκιμής, είναι σκόπιμο:

- Το test να γίνει σε υγιές δέρμα.
- Ο ασθενής δεν θα πρέπει να λαμβάνει συστηματική θεραπεία με στεροειδή
- Πρέπει να αποφεύγεται η υπερβολική εφίδρωση καθώς μπορεί να ξεκολλήσει.

Εάν η δοκιμή είναι θετική θα σας δοθούν ειδικές οδηγίες αποφυγής του αλλεργιογόνου που σας ενοχλεί.

Δοκιμασίες επικόλλησης χρησιμοποιούνται επίσης και στη διάγνωση κάποιων τροφικών αλλεργιών επιβραδυνόμενης έναρξης όπως η αλλεργική πρωκτοκολίτιδα, η ατοπική δερματίτιδα που επιδεινώνεται από τρόφιμα και η ηωσινοφιλική οισοφαγίτιδα. Στην περίπτωση αυτή τα τεστ ονομάζονται **atopy patch tests**. Η διαδικασία είναι η ίδια με τη διαφορά ότι χρησιμοποιούνται τρόφιμα στη θέση των χημικών ουσιών.

Αιματολογικός έλεγχος

Οι αιματολογικός έλεγχος χρησιμοποιείται εκτενώς για τη διάγνωση της αναπνευστικής, της τροφικής, της φαρμακευτικής αλλεργίας και της αλλεργίας στα υμενόπτερα. Ο ρόλος του αιματολογικού ελέγχου μπορεί να είναι συμπληρωματικός στις δερματικές δοκιμασίες με στόχο την επιβεβαίωση μιας αλλεργίας, προγνωστικός, καθώς μπορεί να βοηθήσει στην καλύτερη κατανόηση της "βαρύτητας" μιας αλλεργίας αλλά και στην παρακολούθηση της αλλεργικής πορείας ενός ασθενή. Σήμερα υπάρχουν εξειδικευμένα εργαστήρια που χρησιμοποιούν εργαστηριακές μεθόδους υψηλής ευαισθησίας και ειδικότητας (CAP). Παράλληλα τα τελευταία χρόνια είναι διαθέσιμες και στην Ελλάδα αιματολογικές εξετάσεις μοριακού τύπου που είναι ιδιαίτερα χρήσιμες σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις. Οι εξετάσεις αυτές ελέγχουν την παρουσία ειδικών IgE έναντι συγκεκριμένων πρωτεϊνών με τη χρήση ανασυνδιασμένων αλλεργιογόνων και για αυτό το λόγο ονομάζονται component resolved diagnosis.